

QUÈ CAL SABER?

AL LABORATORI^{1,2}

Als laboratoris de biologia o de química conviuen instrumental i utilitatge que hom ha emprat des de temps antics amb altres estris sorgits a partir del desenvolupament tecnològic del segle xx. En alguns casos, aparells i tècniques clàssiques s'han anat perfeccionant i s'han encunyat termes nous per a designar objectes i processos basats en altres d'anteriors (és el cas de la parella formada pel **destil·lador** i l'**alambí**).

L'aigua que s'empra habitualment al laboratori és **aigua destil·lada** (no **aigua destilada*) i, entre els utensilis i aparells de vidre, hi trobem el **tub d'assaig**, el **flascó**, el **matràs** (no **matrau*), el **vas de precipitats**, el **matràs d'Erlenmeyer** (o, simplement, l'**erlenmeyer**, ideat pel químic alemany Richard Emil Erlenmeyer, 1825-1909), la **pipeta**, la **bureta**, l'**alambí** (no **alambic*), etc. Al laboratori, per a col·locar drets el **tub d'assaig** i el **tub d'hemòlisi** es fa servir la **gradeta** (no **gradilla*), i per a netejar-ne l'interior, s'usa un **escovilló**.

Al laboratori, el foc és essencial. El **bec de gas** (no **metxero*) és un cremador constituït per un tub metàl·lic vertical muntat sobre un peu, per on surt la flama directament. La combustió del gas es controla mitjançant la regulació de l'entrada d'aire. En el **bec de Bunsen** (o **bec Bunsen** o, simplement, **bunsen**), la quantitat d'aire que entra es controla amb una anella giratòria que té un orifici que coincideix amb un altre a la base del tub. Per a escalfar alguns recipients sobre la flama del **bunsen** se sol emprar un **trespeus**. Normalment, aquests estris es col·loquen sobre el **taulell** (esp. *pojata*).

Entre els diversos aparells, hi ha el **pH-metre** (pronunciat «pehàcmetre», no **«peatxímetre»*), l'**autoclau**, la **ultracentrífuga** i l'**espectrofotòmetre**. Si al laboratori hi ha cap microscopi, també pot haver-hi un **micròtom** (no **microtom*) i nombrosos **portaobjectes** i **cobreobjectes** (no **cubreobjectes*). Potser hi trobarem també algun **termòstat** i algun **quimiòstat** (noteu la posició de l'accent).

1. Part de la informació continguda en aquest número prové de l'obra de Salvador ALEGRET I SANROMÀ, *Diccionari de l'utilitatge químic* (en línia), Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011 (publicada en paper el 1977).

2. Vegeu els núm. 8, 14, 43 i 70 de QUÈ CAL SABER? per a consultar els noms d'altres instruments de l'utilitatge químic.